Accepted: 21. 11. 2012 ISSN: 1804-2732

Nový nález vážky jasnoskvrnné (*Leucorrhinia pectoralis*, Odonata: Libellulidae) v okrese Vsetín (Česká republika)

*A new record of the Yellow-spotted Whiteface (*Leucorrhinia pectoralis*, Odonata: Libellulidae) in the district Vsetín (Eastern Moravia, the Czech Republic)*

Keywords: faunistic research, gravel pit, Libellulidae, Odonata
Abstract: The report gives new information on occurrence of the Yellow-spotted Whiteface (*Leucorrhinia pectoralis*, Charpentier 1825) in the region based on an observation of 3–4 mature males at abandoned gravel pit near the Choryně village (Eastern Moravia, Vsetín district) on 15.vi.2012 at altitude 270 m a. s. l. The record documents the importance of abandoned gravel pits for some dragonfly species.

Vážka jasnoskvrnná (*Leucorrhinia pectoralis*, Charpentier 1825) je druhem s eurosibiřským rozšířením. V České republice má její výskyt ostrůvkovitý charakter, přičemž nejvíce recentních nálezů je známo z Českolipska, jižních Čech a severu Moravy (Dolný et al. 2007). Je zařazena do červeného seznamu bezobratlých v kategorii zranitelných druhů (VU, Farkač et al. 2005; Dolný et al. 2007), mezi zvláště chráněné druhy živočichů v kategorii silně ohrožených druhů (vyhláška 395/92 Sb.) a do Přílohy II a IV Směrnice Evropské unie o druzích a stanovištích. Nejčastěji vyhledává stojaté vody mezotrofního, příp. dystrofního charakteru (rašelinná jezírka), včetně tůní antropogenního charakteru, obvykle s bohatě rozvinutou makrofytní vegetací. Imaga létají od května do poloviny července (Dijkstra & Lewington 2006; Dolný et al. 2007).

V okrese Vsetín patří vážka jasnoskvrnná mezi vzácnější druhy vážek. Recentní výskyt je znám z PR Choryňský mokřad, z rybníku v areálu bývalých kasáren ve Valašském Meziříčí, z PP Rákosina ve Střítěži nad Bečvou a z PP Kudlačena na Horní Bečvě (Koleček 2008). Od roku 2008 byl druh ale pozorován pravděpodobně pouze na Choryňském mokřadu (vlastní pozorování, nepublikováno).

Dne 15.VI.2012 kolem 14 hod. za slunečného počasí (30 °C) jsem na starší, nevyužívané štěrkovně u Choryně (zeměpisné souřadnice 49°30'17.776'' N, 17°54'6.620'' E, pole síťového mapování 6473, 270 m n. m.) pozoroval 3–4 dospělé samce vážky jasnoskvrnné. Imaga se vyskytovala na dvou menších tůních ve střední části území. Lokalita o rozloze cca 8 ha je tvořena soustavou různě velkých tůní s bohatým litorálem o průměrné hloubce do 1 m. Rybí osádka v tůních zjištěna nebyla. Břehový porost je svým rozsahem poměrně bohatě vyvinutý, tvořený rozmanitou bylinnou, keřovou i stromovou vegetací (mokřadní a ruderální byliny, vrby [*Salix* spp.]). Z dalších druhů vážek jsem téhož dne zaznamenal tyto druhy: šidélko brvonohé (*Platycnemis pennipes*, Pallas 1771), šidélko páskované (*Coenagrion puella*, Linnaeus 1758), šidélko kroužkované (*Enallagma cyathigerum*, Charpentier 1840), šidélko rudoočko (*Erythromma najas*, Hansemann 1823), šídlo královské (*Anax imperator*, Leach 1815), vážka ploská (*Libellula depressa*, Linnaeus 1758) a vážka černořitná (*Orthetrum cancellatum*, Linnaeus 1758).

Popsaný nález dokládá význam opuštěných štěrkoven a pískoven pro některé druhy vážek (Buczynski 1999; Dolný et al. 2007). Území je pravděpodobně pátou lokalitou vážky jasnoskvrnné v okrese Vsetín, avšak od roku 2012 druhou známou lokalitou s výskytem tohoto druhu v současnosti (vlastní pozorování). Lokalitu jsem v uplynulých letech nekontroloval a v roce 2012 jsem ji navštívil pouze jednou. Je tedy možné, že se zde druh vyskytuje již delší dobu.

Svým charakterem lokalita splňuje habitatové nároky druhu. Je pravděpodobné, že populace je v pravidelném kontaktu s vážkami z 1,5 km vzdáleného Choryňského mokřadu, kde je výskyt druhu znám nejméně od roku 1997 (stabilně bývá pozorováno do 5 dospělců, Koleček 2008).

Vzhledem k zarůstání a postupnému zazemňování některých tůní štěrkovny je zde budoucnost populace vážky jasnoskvrnné nejistá – nedojde-li k vyřezání dřevin a odbahnění stávajících, příp.

vyhloubení nových tůní. Je však možné, že se druh v oblasti vyskytuje i na dalších lokalitách, ale uniká pozornosti.

Poděkování

Za cenné připomínky k rukopisu děkuji dvěma anonymním recenzentům.

Literatura

Buczynski P. 1999: Dragonflies (Odonata) of sandpits in south-eastern Poland. *Acta Hydrobiologica* 41: 219–230.

Dijkstra K. D. B. & Lewington R. (2006): *Field guide to the dragonflies of Britain and Europe including western Turkey and north-western Africa.* British Wildlife Publishing, Gillingham, 320 pp.

Dolný A., Bárta D., Waldhauser M., Holuša O., Hanel L. (eds) (2007): *Vážky České republiky*: ekologie, ochrana a *rozšíření* / The Dragonflies of the Czech Republic: Ecology, Conservation and Distribution. Český svaz ochránců přírody, Vlašim, 672 pp.

Farkač J., Král D. & Škorpík M. (eds) (2005): *Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí.* Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 760 pp.

Koleček J. (2008): Výsledky faunistického průzkumu vážek (Odonata) okresu Vsetín, pp. 27–60. In: Dolný A. (ed.): *Vážky 2008. Sborník referátů XI. celostátního semináře odonatologů v Českém Lese.* ZO ČSOP Vlašim, 194 pp.

JAROSLAV KOLEČEK

Katedra zoologie, Přírodovědecká fakulta Univerzity Palackého, 17. listopadu 50, CZ-771 46 Olomouc, Česká republika, e-mail: j.kolecek@email.cz